



# Representantforslag nr. 13

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold

Dokument nr. 8:13 (2008–2009)

## Representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om en strategi for å styrke det aktive private eierskapet i norsk næringsliv

Til Stortinget

### BAKGRUNN

Til tross for at staten bare eier ca. en tredjedel av markedsverdiene i norsk næringsliv, dreier mesteparten av den næringspolitiske diskusjonen seg i denne stortingsperioden om det statlige eierskapet, først og fremst grunnet en uprofesjonell eierskapsforvaltning fra Regjeringens side.

Det er fornuftig med et mangfold av eierskap i næringslivet, og aktørene må gis rammebetingelser som gjør det attraktivt med nyinvesteringer og videreutvikling i Norge. I en tid der den globale konkurransen styrkes og landene konkurrerer om å tilby de mest tilrettelagte betingelsene for bedriftsetablering og å trekke til seg kapital, er det dessverre liten oppmerksomhet i Norge om tilstanden og konkurranedyktigheten for det private aktive eierskapet i norsk næringsliv.

### Situasjonsbeskrivelse

I en åpen økonomi som den norske er vi avhengig av et mangfold av eierformer for å møte tøff internasjonal konkurranse. Forslagsstillerne mener Regjeringen viser liten interesse for de utfordringer aktive private eiere møter hos offentlige myndigheter med reguleringer og skjemaer. Det private eierskapet i norsk næringsliv står for 2/3 av totalen og har nærmere 70 pst. av verdiskapningen. Det er det private eierskapet som er normalen i næringslivet, og forslagsstillerne mener at myndighetene nå må rette opp-

merksomheten mot disse bedriftenes rammebetingelser i en globalisert økonomi. Forslagsstillerne mener at private norske eiere skal ha rammebetingelser som er i verdensklasse, som legger grunnlag for videre vekst og nye etableringer. Det er det aktive private familieeierskapet som er den klart største aktøren utenfor børsen og står for en betydelig del av verdiskapningen i privat sektor. Så mye som 2/3 av alle norske bedrifter er familieeide, og de langt fleste av disse er små eller mellomstore.

Veldig mange av disse bedriftene befinner seg i Distrikts-Norge og er mange steder betydelige bidragsyttere i lokalmiljøet, men opplever ofte offentlige myndigheter mer som en motspiller enn en tilrettelegger.

Det aktive private eierskapet har stor betydning for nyskaping og verdiskapning i samfunnet, men liten oppmerksomhet rundt rammebetingelser for privat eierskap i Norge medfører at vi taper i den internasjonale konkurransen.

Veldig mange av de bedrifter som skapes er mindre foretak med et aktivt familieeierskap, og for å kunne styrke grunnlaget for ny etablering og videreutvikling av disse bedriftene er det nødvendig at rammebetingelsene for eierskap moderniseres og forenkles. Det er en sammenheng mellom privat eierskap og nyskaping, og dersom det private eierskapet har dårlige kår, går det også på bekostning av evnen til innovasjon i en økonomi.

Forslagsstillerne mener det er på tide med en aktiv næringspolitikk for å styrke rammebetingelsene for privat eierskap og familieeierskap spesielt, dette er av stor betydning for å styrke videreutvikling av bedrifter i Norge. Det må utarbeides langsiktige og tydelige rammebetingelser som gir grunnlag for nyinvesteringer og at nye ideer kan settes i produksjon i Norge.

Forslagsstillerne vil med dette initiativet legge til rette for at private eiere skal bli en enda viktigere bidragsyter til verdiskapning og innovasjon i Norge.

## **Tiltak**

### ***Etableringsordninger***

For at gode ideer kan gå over til aktiv produksjon, er det nødvendig at man i et offentlig-privat samarbeid sørger for gode etableringsordninger. Det er bygd ut et betydelig offentlig virkemiddelapparat der ansvaret er delt mellom forvaltningsnivåene, og det er tydelig at dagens struktur ikke gir gode nok effekter. Forslagsstillerne mener at det offentlige virkemiddelapparatet skal ha som oppgave å sørge for hjelp og veiledning til de beste ideene og at utenforliggende hensyn ikke skal stå i veien for bedriftsetableringer. Dagens situasjon er preget av at politiske særhensyn dominerer i innovasjonsarbeidet, noe som gjør arbeidet byråkratisk og lite målrettet. Forslagsstillerne mener at det offentlige virkemiddelapparatet skal være et landsdekkende tilbud uten andre bindinger enn å sørge for at de beste ideene gis mulighet til å komme i produksjon i et offentlig-privat samarbeid. Forslagsstillerne vil i denne sammenheng vise til Dokument nr. 8:60 (2007–2008) om i større grad å gjøre Innovasjon Norges virkemidler landsdekkende og tilgjengelige for alle søkere.

### ***Kapitaltilgang***

God tilgang på risikokapital for bedrifter i alle faser er nødvendig for at bedrifter skal ha mulighet til videreutvikling og markedstilpasninger. I Norge er det lite privat risikokapital grunnet et skattesystem som ikke stimulerer til investeringer i bedriftsetablering. Den internasjonale finansuroen gjør tilgangen på risikokapital svakere, og mest sårbare er bedrifter i såkorn- og tidlig vekstfase. Kapitalmangelen er et hinder for videreutvikling av bedrifter og kommersialisering av ideer. Norge er i den situasjon at staten har store mengder kapital, og forslagsstillerne mener at mer av kapitalen bør settes i arbeid i et offentlig-privat samarbeid for å styrke det norske risikokapitalmarkedet. Forslagsstillerne mener dette kan gjøres gjennom opprettelse av nye fond organisert etter en fond-i-fond-løsning som også vil utløse mer privat risikokapital. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til Argentum fondsinvesteringer som en suksesshistorie og mener at mer kapital bør tilføres Argentum i tråd med selskapets investeringsstrategi. Forslagsstillerne vil i denne sammenheng vise til forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 13 (2006–2007) Et aktivt og langsiktig eierskap.

### ***Skjemavelde***

Skjemavelde og omfanget av regelverk er et stort problem for næringslivet. Dette gjelder spesielt for mindre bedrifter som må svare på de samme oppgavene som de store, og som med mindre ressurser bruker mer tid på skjemaer og regler. Offentlige pålegg krever betydelige arbeidsressurser hos bedriftene og rammer effektiviteten og verdiskapningen i næringslivet. Til tross for løfter fra Regjeringen gjøres det ingen innsats for å redusere antall skjemaer, for 2007 er det registrert 11 nye skjemaer som næringslivet må forholde seg til. Stadig mer omfattende regelverk fordrer også oppfølging og kontroll fra myndighetenes side, og dersom det svikter her, vil det være en belønning til aktører som ikke følger regelverket. Forslagsstillerne mener det må gjøres en innsats for å redusere skjemabelastning og antall skjemaer som næringslivet må forholde seg til og viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:83 (2005–2006) om å opprette et samarbeidsprogram for å redusere skjemabelastningen for næringslivet og offentlig sektor.

### ***Skatter og avgifter***

Norge befinner seg i verdenstoppen når det gjelder skatter og avgifter pålagt landets innbyggere og bedrifter.

Forslagsstillerne mener at skatte- og avgiftsnivået er en betydelig konkurranseulempe for bedrifter som befinner seg i åpen internasjonal konkurranse, og det er et hinder for nyetablering og videreutvikling av bedrifter. Selv om Norge har gode forutsetninger for å utvikle et skattesystem som fremmer bedriftsetablering og -utvikling, har Regjeringen valgt å gjøre situasjonen for familieeide bedrifter enda vanskeligere gjennom forslag om innstramninger i arveavgiften.

Forslagsstillerne mener at den norske skatte- og avgiftspolitikken må normaliseres og at det må legges til rette for konkurransebetingelser også på skatte- og avgiftssiden som er internasjonalt konkurransedyktige. Situasjonen er spesielt dramatisk når det gjelder særavgifter som slår vilkårlig ut og som har betydelige usosiale virkninger.

Forslagsstillerne vil i denne sammenheng særlig fremheve avgifter på energi, som bensin- og dieselavgiftene.

Forslagsstillerne mener at det norske nivået på særavgifter må bringes ned på nivå med våre viktigste europeiske konkurrentland.

Arveavgiften er en usosial avgift som rammer mange privatpersoner, men som også er et betydelig problem for mange familieeide bedrifter ved eierskifter. Arveavgiften fremstår derfor også som en statlig pålagt ulempe for en spesiell eierform. Næringslivets utfordringer med arveavgiften er en problemstilling som kan betegnes som særnorsk, da flere andre land har avvirket arveavgiften.

Forslagsstillerne mener arveavgiften er en usosial avgift som må avvikles.

Forslagsstillerne mener at formuesskatten har en rekke uheldige virkninger på sparing og investering. Dette er en avgift som rammer mange enkeltpersoner hardt, men også privat eierskap og familiebedrifter.

Formuesskatten er preget av omfattende forskjellsbehandling mellom spareformer og er en tilnærmet særnorsk skatt som stimulerer til skattemotiverte disposisjoner. Forslagsstillerne mener at formuesskatten må avvikles og at det må gjennomføres et skattesystem som motiverer til investering og nyskaping gjennom et flatere og lavere skattenivå.

### ***Konkurranse***

Forslagsstillerne mener at et klart konkurranseregulverk er en forutsetning for et velfungerende marked. En effektiv konkurransepolitikk innebærer at Konkurransetilsynet skal ha frihet til å gjøre sin kontroll og påpeke uholdbare forhold uten direkte politisk innblanding. For små og mellomstore bedrifter er det av stor betydning at det er et effektivt konkurran-

seregulverk som kan åpne sektorer preget av offentlig monopolbedrifter for konkurranse. Forslagsstillerne mener at konkurranse- og markedsbaserte løsninger også er den mest fornuftige måten å organisere produksjonen av offentlig finansierte velferdsoppgaver på. For å sikre fremtidig vekst og grunnlag for nye virksomheter er det av sentral betydning å ha konkurranseregler som håndheves effektivt, og forslagsstillerne vil motsette seg at regelverket utvannes av politisk synsing.

### **FORSLAG**

På bakgrunn av dette fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremlegge en strategi for å styrke det private aktive eierskapet i norsk næringsliv, herunder en gjennomgang av og modernisering av dagens rammebetingelser og virkemiddelapparat.

12. november 2008

